

Asia: VN/2575/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain, terveydenhuoltolain sekä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Vastaajataho:

Muu, mikä? [järjestö]

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistaminen

1a) Hyvinvointialueen olisi esityksen mukaan yhdessä alueensa kuntien kanssa muodostettava *alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä*. Onko ehdotus mielestänne tarkoituksenmukainen kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistamiseksi?

Kyllä [AMKE painottaa, että kaikkien eri koulutusalojen edustus tulee olla mukana yhteistyöryhmässä. Kunnat ovat pieni vähemmistö ammatillisen koulutuksen järjestäjissä, koska suurin osa on koulutuskuntayhtymiä tai yksityisoikeudellisia järjestäjiä. Myös yksityisoikeudellisten järjestäjien tulee voida vaikuttaa opiskelijahuollon suunnitteluun.]

1b) Millä taholla tulisi käsityksenne mukaan olla vastuu alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän muodostamisesta?

Hyvinvointialueella [AMKEN mielestä hyvinvointialue toimisi parhaiten koollekutsujana yhteistyöryhmälle, koska se vastaa palvelun tuottamisesta ja sen alueella toimii useita kuntia ja koulutuksen järjestäjiä.]

2) Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulisi laatia opiskeluhuollon toteuttamiseksi *kunnan opiskeluhoitosuunnitelma*, joka liitettäisiin lastensuojelulain (417/2007) 12 §:n mukaiseen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Onko esitys mielestänne tarkoituksenmukainen?

Kyllä

3) Hyvinvointialueella tulisi olla *alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma*. Se valmisteltaisiin alueellisessa opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä ja hyväksyttäisiin hyvinvointialueen aluevaltuustossa. Alueellinen

opiskeluhooltosuunnitelma liitettäisiin lastensuojelulain 12 §:ssä tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Huomioitanne esityksestä?

AMKEN näkemyksen mukaan alueellinen toimintasuunnitelma tukee opiskelijahuollon toimeenpanoa ja palvelun saatavuuden varmistamista.

4) Mikäli esitys ei mielestänne riittävästi huomioi erilaisia opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä, kuten esimerkiksi ne, jotka toimivat useamman kunnan alueella tai yksityiset koulutuksen järjestäjät, millä tavoin muuttaisitte esitystä?

AMKEN mielestä on tärkeää varmistaa, että kaikki eri koulutusmuodot sekä yksityiset että julkiset toimijat saavat vaikuttaa opiskelijahuollon suunnitteluun ja toteuttamiseen. Aluetyöryhmissä on sen takia tarpeen olla riittävän monipuolinen edustus eri toimijoita.

5) Hyvinvointialue järjestää opiskeluhoitopalvelut 1.1.2023 alkaen. Näettekö, että opetuksen tai koulutuksen järjestäjällä on yhdessä hyvinvointialueen kanssa edellytykset huolehtia oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n mukaisesti siitä, että opiskeluhoollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus?

Kyllä

Opiskeluhoollon yksilökohtaisen työn kirjaaminen, rekisterinpito ja tietosuoja

6) Esityksessä täsmennetään opiskeluhoollon kirjaamiseen, rekisteröintiin ja tietojen salassapitoon liittyviä oppilas- ja opiskelijahuoltolain säännöksiä. Huomioitanne esityksestä?

AMKE pitää täsmennyksiä hyvinä.

7) Miten arvioisitte esitysluonnosta tietosuojasääntelyn näkökulmasta?

Terveystiedot ovat salaisia, joten niiden tietosuojan sääntelyn tulee olla riittävän tarkkaa. AMKE muistuttaa kuitenkin, että palvelujen saatavuus ja opiskelijan etu eivät saa jäädä toteutumatta tietosuojasääntelyn takia. Tämä koskee myös opetusjärjestelyjä.

8) Opiskeluhoollon siirtyessä hyvinvointialueelle tulee myös opiskeluhoollon psykologien ja kuraattorien kirjaamat asiakastiedot tallentaa valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin eli Kanta-palveluihin. Kanta-palveluihin liittymisen määräaajoista säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä. Psykologien tietojen tallentaminen tulisi aloittaa heti hyvinvointialueiden aloittaessa. Sosiaalihuollon ja kuraattorien liittymisvelvoitteen määräaika on 1.9.2024. Arvioitko tarvittavien muutosten olevan mahdollisia näiden määräaikojen puitteissa?

-

Muut huomiot esityksestä

9) Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 16 §:n mukaan oppilaitoksen työntekijän tulee olla yhteydessä opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin, jos oppilaitoksen tai opiskeluhoollon työntekijä arvioi opiskelijan tarvitsevan opiskeluhoollon psykologi- tai kuraattoripalveluja. Esityksessä ehdotetaan, että yhteydenotto opiskeluhoitopalveluihin koskisi psykologin ja kuraattorin palveluiden lisäksi myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärin ja terveydenhoitajan palveluja. Yhteydenotto tapahtuisi jatkossa yhteisymmärryksessä oppilaan tai opiskelijan kanssa. Huomioitanne esityksestä?

AMKE pitää esityksen toteutumista hankalana. Opiskelijan itsemääräämisoikeuden kannalta esitys on looginen, mutta tässä tulee tehdä ero yhteydenoton ja palveluun osallistumisen kanssa. Opiskelijalla on itsemääräämisoikeuden mukaisesti oikeus päättää, osallistuuko hän opiskelijahuollon palveluihin vai ei. Esimerkiksi väkivaltatilanteessa tai päihteiden käytön yhteydessä suostumuksen saaminen voi olla vaikeaa, vaikka tarve opiskelijahuollon tai terveystalveluihin on akuutti.

10) Hyvinvointialue järjestää 1.1.2023 alkaen opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut, kouluterveydenhuollon sekä lukioiden ja ammatillisen koulutuksen opiskeluterveydenhuollon. Voimassa olevan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 24 §:n mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja kehittää yhteistyössä Opetushallituksen kanssa edellä mainittuja palveluja. Esityksen mukaan Opetushallitus ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaisivat ja kehittäisivät yhdessä yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella olisi päävastuu edellä mainittujen hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palvelujen ohjauksesta ja kehittämisestä. Pidättekö esityksen mukaista ohjaus- ja kehittämisvastuun muutosta tarkoituksenmukaisena vai tulisiko Opetushallituksen ohjaus- ja kehittämisrooli säilyttää nykyisellään?

Ei, ohjaus- ja kehittämisvastuut tulee säilyttää nykyisellään [AMKEN mielestä on tärkeää säilyttää nykyinen tiivis THL:n ja Opetushallituksen yhteistyö.]

11) Mahdolliset muut huomionne esitysluonnoksesta?

-

Lehtinen Saku
Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry